

Escola Universitaria de Enfermaría de Ourense

Grao en Enfermaría

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O51G140V01301	Enfermaría clínica III	1c	6
O51G140V01302	Enfermaría materno-infantil	1c	9
O51G140V01303	Prácticas clínicas II	1c	15
O51G140V01304	Enfermaría xeriátrica e coidados paliativos	2c	6
O51G140V01305	Enfermaría en saúde mental	2c	6
O51G140V01306	Prácticas clínicas III	2c	18

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería clínica III				
Materia	Enfermería clínica III			
Código	O51G140V01301			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Calviño López, Daniel			
Profesorado	Calviño López, Daniel Fraga Deus, Melania Vale Iglesias, Maria Florentina			
Correo-e	danilerio77@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Abordaxe desde unha perspectiva enfermeira das alteracións de saúde en diferentes situacións, capacitando ás/os futuros/as enfermeiras/ no manexo do Proceso Enfermeiro.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermería, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de planificar e prestar cuidados nas principais enfermidades sistémicas.	A1 A3 A4	B8	C28 C29 C30 C31 C32	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D10
Ser capaz de prestar asistencia centrada no paciente, utilizando os diagnósticos de enfermaría e as actividades derivadas deles, nas patoloxías estudadas.	A1 A4	B7 B8	C28 C31 C32	D2 D5 D6 D8 D9 D10 D11
Saber aplicar os cuidados necesarios para a atención á persoa paciente crítico.	A1 A2 A3	B7	C28 C29 C31 C32 C33	D1 D4 D5 D7
Saber aplicar os procesos de Enfermaría de urxencias e emerxencias.	A1 A3 A5	B7 B8	C28 C31 C32 C33	D2 D5 D9

Contidos

Tema	
O/a paciente con alteracións na eliminación urinaria.	Incontinencia e retención urinaria Infeccións urinarias Urolitiasis Alteracións da próstata Síndromes renais e glomerulonefrite Insuficiencia renal Tumores das vías urinarias Valoración das probas de función renal Hidronefrose HTA Insuficiencia renal aguda e crónica Diálise Transplante renal
O/a paciente con alteracións na regulación endocrina.	Alteracións da hipófise e do hipotálamo Alteracións tiroideas Alteracións paratiroideas Alteracións suprarrenais Diabetes Obesidade Hiperlipidemias Alteracións do metabolismo do ácido úrico
Enfermaría de urxencias e emerxencias.	Concepto e diferenzas de Urxencias, Emerxencias e Catástrofes. Urxencias extrahospitalarias. A cadea asistencial. Estrutura e dinámica básica dun Servizo de Urxencias. Valoración e clasificación dos pacientes nun Servizo de Urxencias. Soporte Vital Básico e Avanzado. Cadea de supervivencia. Algoritmos de actuación.
Atención ao paciente crítico.	Unidade de vixilancia intensiva. Estrutura e dinámica básicas. Monitorización e cuidados hemodinámicos. Monitorización e cuidados respiratorios. Monitorización e cuidados neurolóxicos. Fármacos de uso frecuente na área de críticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37	0	37
Estudo de casos	1	23	24
Seminario	8	40	48
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	37	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Sesións expositivas As clases teóricas serán de tipo participativo para favorecer a discusión e a comprensión do tema tratado. Exporanse contidos da materia empregando programas de presentacións. Farase lectura de documentos científicos de interese e/ou casos clínicos.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Seminario	Actividades levadas a cabo de maneira explicativa e práctica sobre un tema concreto da materia que permite complementala de maneira máis profunda. Participación e implicación do alumno para demostrar as súas habilidades técnicas. Traballos individuais e grupais. Asistencia obrigatoria ao 90% dos seminarios

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividades levadas a cabo de maneira explicativa e práctica sobre un tema concreto da materia que permite complementala de maneira máis profunda. Participación e implicación do alumno para demostrar as súas habilidades técnicas. Traballos individuais e grupais. Asistencia obrigatoria ao 90% dos seminarios
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Valorarase a resolución de casos prácticos e análises de situacións, expostos nos seminarios. Aprobado 5 sobre 10.	10	A3 A5	C29 C30	D1 D2 D3 D4 D7	
Seminario	Avaliación continua da participación, habilidades e destrezas do alumnado nas prácticas realizadas nos seminarios ao longo do cuatrimestre. Asistencia obrigatoria polo menos ao 90% do total das horas. De non tela a avaliación realizarase como alumnado con ausencias nos seminarios. Na modalidade presencial a avaliación realizarase cunha proba de resposta curta ou tipo test. Nota de corte 5 sobre 10. No exame indicarase se as respostas incorrectas restan e en qué porcentaxe. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes. A data do exame na primeira edición publicarase na páxina web da escola en no taboleiro de anuncios.	30	A1 A2 A3 A4	B7 B8 C32 C33	C30 D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame con preguntas de resposta curta/test. Pode haber varias opcións de exame (con distintas preguntas pero co mesmo grao de dificultade). Nota de corte 5 sobre 10. Realizarase o día asignado no calendario oficial de exames. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes. A data do exame na primeira edición publicarase na páxina web da escola en no taboleiro de anuncios.	60	A2	C28 C29 C30	D7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia será imprescindible aprobar cada parte por separado.

2ª edición ordinaria.

Para recuperar calquera das partes farase na 2ª edición, cun exame escrito das mesmas características e con os mesmos criterios aos da 1ª edición. A data do exame na 2ª edición publicarase na páxina web da escola e no taboleiro de anuncios.

Nota de corte 5 sobre 10.

AVALIACION DOS SEMINARIOS para o alumnado que non cumpra co 90% da asistencia: Poderanse acoller a esta modalidade os alumnos que non poidan asistir aos mesmos, e o soliciten por escrito antes do 06/10/2023, e debidamente xustificado. Deberán realizar:

- Proba de resposta curta/test igual que na modalidade presencial. Nota de corte 5 sobre 10.
- Proba de resposta longa, de desenvolvemento. Nota de corte 5 sobre 10, (fará media coa nota da proba de resposta curta).
- Traballo sobre un tema relacionado coa la materia impartida nos seminarios a concretar coa profesora encargada da asignatura. Nota de corte 5 sobre 10.
- A nota de seminarios será a media da proba tipo test, a proba de resposta longa e o traballo. Suporá o 30% da nota total.

Para aprobar, será necesario superar as tres partes: proba de resposta curta, proba de resposta longa e traballo. Nota de corte 5 sobre 10.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: Proba de resposta curta/test sobre toda a materia impartida, tanto nas sesións maxistras como nos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10.

A data do exame de fin de carreira publicárase na páxina web da escola en no taboleiro de anuncios.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NANDA International, **NANDA Internacional, Inc. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2018-2020**, 11ª, ELSEVIER, 2019

Sue Moorhead, PhD, RN, Marion Johnson, PhD, RN, Meridean L. Maas, **Clasificación completa de resultados de enfermería NOC 2018**, 6ª, ELSEVIER, 2018

Gloria M. Bulechek, PhD, RN, FAAN, Howard K. Butcher, PhD, RN, PMHCNS-BC, Joanne M. Dochterman and C, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, ELSEVIER, 2018

CUIDEN,

PUBMED,

Nanda Internacional, **NNNconsult**,

INDEX DE ENFERMERÍA,

REVISTA ENFERMERÍA CLÍNICA,

ENFERMERÍA GLOBAL,

CIBER REVISTA,

ENFERMERÍA INTENSIVA,

CULTURA DE CUIDADOS,

<http://www.enfermeriadeurgencias.com/>,

<http://www.semicyuc.org/>,

Bibliografía Complementaria

Swearinger, **Manual de Enfermería Médico-quirúrgica**, 6ª, ELSEVIER, 2008

Harrison, **Principios de Medicina Interna**, 18ª, McGraw Hill, 2012

Farreras, **Principios de Medicina Interna**, 17, ELSEVIER, 2012

Brunner & Suddarth, **Enfermería médico-quirúrgica**, 12ª, Lippincott Williams & Wilkins, 2016

Esperanza Rayón, **Manual de Enfermería Médico- Quirúrgica: Patrones funcionales: cognitivo-percept**, 1ª, SÍNTESIS, 2002

SHEEHY, **Manual de Urgencia de Enfermería**, 6ª, ELSEVIER, 2006

Jiménez Murillo, L. / Montero Pérez, F.J., **Medicina de urgencias y emergencias**, 4ª, ELSEVIER, 2009

Terry, **Enfermería de cuidados intensivos**, 1ª, MANUAL MODERNO, 2012

Gómez Ferrero, O [et al.], **Manual de enfermería en cuidados intensivos : enfermería de cuidados médico-quirúrgicos.**, 2ª, MONSA PRAYMA, 2011

DIALNET,

METAS DE ENFERMERÍA,

NURE INVESTIGACIÓN,

ROL DE ENFERMERÍA,

<http://seeiuc.org/>,

<https://semicyuc.org/wp-content/uploads/2021/09/RCP-Guias-ERC-2021-01-Resumen-Traduccion-oficial-CERCP.pdf>, 2021

<http://www.cuidados-intensivos-sedar.es/>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas III/O51G140V01306
Prácticas clínicas IV/O51G140V01405
Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107
Enfermería clínica I/O51G140V01204
Enfermería clínica II/O51G140V01205
Introducción á enfermería clínica/O51G140V01201
Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma Moovi para comunicación con os estudantes

Para concertar titorías co profesorado os correos electrónicos son os seguintes:

maria.florentina.vale.iglesias@sergas.es
daniel.calvino.lopez@sergas.es

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería materno-infantil**

Materia	Enfermería materno-infantil			
Código	O51G140V01302			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Raquel			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Raquel			
Correo-e	raquel.perez.rodriguez@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia explícase o proceso vital da muller e a etapa pediátrica, centrándose especialmente nos coidados de enfermería necesarios nestas dúas etapas da vida, en relación a: alteracións da saúde, técnicas, procedementos, etc, relacionados, así coma as medidas preventivas e educación para a saúde en cada caso.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademáis de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
C34	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermería e as complicacións que poden presentarse.
C38	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermería, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.

C39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
C40	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou cuidadores primarios.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de planificar cuidados de enfermería nas distintas etapas da vida da muller, dentro do contexto familiar e comunitario, para lograr un estado de saúde óptimo ou recuperar a saúde, baseándose a toma de decisións, en datos obxectivos, feitos científicos e evidencias clínicas.	A1	B1	C34	D1
	A2	B2		D2
	A3	B4		D3
	A4	B5		D4
	A5	B7		D5
		B8		D6
		B9		D7
		B10		D8
		B11		D9
		B12		D10
				D11
	Saber describir os cambios que acontecen no organismo durante a xestación, parto e puerperio.	A1	B12	C35
A2				D2
A3				D3
A4				D4
A5				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Saber describir, as intervencións e actividades axeitadas a prevención e tratamento dos problemas de saúde, na infancia e na adolescencia, e planificar os cuidados garantindo o dereito a dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión, do neno e a súa familia.	A1	B1	C36	D1
	A2	B2	C37	D2
	A3	B7	C38	D3
	A4	B8	C39	D4
	A5	B9	C40	D5
		B10		D6
		B11		D7
		B12		D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
Reproducción humana	.- Anatomía e fisioloxía do aparello reprodutor feminino e masculino
	.- Sexualidade humana
	.- Infeccións de transmisión sexual (ITS)
	SEMINARIO:
	.- Explicación do aparello reprodutor masculino e feminino
	.- Valoración da sexualidade
	.- Valoración, control e medidas preventivas en relación as ITS

Control da natalidade	<ul style="list-style-type: none"> - Planificación familiar
Xestación. Xestación de alto risco	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Explicación dos diferentes métodos anticonceptivos - Fecundación e desenvolvemento fetal - Xestación, normal e de alto risco
Problemas de saúde na xestante	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Control xestacional desde a fecundación e durante todo o proceso na xestación normal e na xestación de alto risco - Control da saúde na xestación patolóxica
Parto e puerperio. Coidado prenatal	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Control, coidados e medidas preventivas durante a xestación patolóxica - Parto normal, de urxencia. Puerperio - Coidados inmediatos de enfermería ao recém nacido
Problemas de saúde reprodutiva	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atención, coidados no parto normal de urxencia e no puerperio - Atención inmediata ao recém nacido - Alteracións da saúde a nivel xinecolóxico - Etapa do climaterio na muller
Características da muller nas diferentes etapas do ciclo vital	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Control e coidados a muller que presenta problemas de saúde xinecolóxicos - Control e coidados a muller durante o climaterio - Control de saúde da muller nas diferentes etapas da vida - Responsabilidade do profesional de enfermería nos casos de violencia de xénero. Detección de casos, actuación e prevención
Introducción a la Enfermería pediátrica	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Control e coidados a muller necesarios durante todo o ciclo vital - Preparación, presentación e defensa por parte do estudantado, dun traballo en materia de violencia de xénero <ol style="list-style-type: none"> 1. Evolución de los cuidados infantiles y situación actual. 2. Períodos de la infancia. 3. El cuidado del niño y su familia.
Recén nacido san. Desenvolvemento e crecemento	<ul style="list-style-type: none"> - Recén nacido san - Alimentación e nutrición, desde o nacemento até a adolescencia - Vacinación na infancia e na adolescencia
O neno hospitalizado	<p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alimentación e nutrición do recém nacido - Vacinación pediátrica - Hospitalización na idade pediátrica - Programa de atención integral pediátrica durante a hospitalización <p>SEMINARIO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valoración e coidados no caso de ingreso hospitalario no doente pediátrico

Recén nacido de alto risco

.- Recén nacido patolóxico

SEMINARIO:

.- Control e cuidados do recén nacido patolóxico
.- Técnicas, cuidados e manexo do material preciso para a realización das probas habituais e/ou necesarias a consecuencia da hospitalización do neno

Problemas de saúde máis frecuentes na infancia

.- Alteracións da saúde máis frecuentes en pediatría

.- Cuidados de enfermaría pediátricos en situacións especiais

.- Prevención e actuación de enfermaría en situacións de urxencia/emergencia na idade pediátrica

.- Maltrato infantil

SEMINARIO:

.- Control e cuidados necesarios en calquer momento do ciclo vital durante a etapa pediátrica
.- Prevención e actuación no caso de problemas de saúde específicos e de urxencia durante a idade pediátrica (convulsións, PCR, OVACE, □)
.- Detección e actuación nos casos de maltrato infantil

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	54	84	138
Traballo tutelado	6	18	24
Seminario	8	21	29
Exame de preguntas obxectivas	2	32	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado, dos contidos da materia obxecto de estudo.
Traballo tutelado	A/O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre cada tema específico: presentación e manexo do material correspondente, práctica de técnicas e procedementos relacionados en cada caso, etc que permiten afondar e/ou complementar os contidos da parte teórica da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Entrevistas que a/o estudante mantén con o profesorado, para o asesoramento/desenvolvemento de actividades e contidos da materia no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Seminario	A avaliación da parte de seminarios da materia, consta de dous apartados: 1º. Avaliación continua nos seminarios. Esta avaliación farase en base a participación activa da/o estudante durante os seminarios e as actividades relacionadas con a materia. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Será preciso superar esta parte dos seminarios, para poder superar a materia. A esta avaliación correspóndelle o 20% da puntuación total da materia. A asistencia aos seminarios é obrigatoria, mínimo o 90% do total das horas asignadas, no caso contrario, a/o estudante pasará a ser avaliada/o segundo os criterios establecidos (consultar o apartado "outros comentarios sobre a avaliación: avaliación no caso de ausencia aos seminarios"). 2º. Traballo en materia de violencia de xénero. A/O estudante deberá facer este traballo en grupo, segundo os criterios que se indiquen oportunamente ao inicio do cuadrimestre. A exposición e defensa do mesmo, será nas horas de seminarios da materia, nas datas previamente marcadas. Avaliarase individualmente a cada un dos participantes do grupo de traballo. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Será preciso superar esta parte dos seminarios para poder superar a materia. A esta avaliación correspóndelle o 20% da puntuación total da materia. Para poder superar esta parte de seminarios da materia, será preciso superar a avaliación continuada e a exposición e defensa do traballo en materia de violencia de xénero; o que se corresponde no global con o 40% da puntuación total da materia.	40	A1 B1 C34 D1 A2 B2 C35 D2 A3 B4 C36 D3 A4 B5 C37 D4 A5 B7 C38 D5 B8 C39 D6 B9 C40 D7 B10 D8 B11 D9 B12 D10 D11
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación dos contidos da materia farase en base a realización dun exame de preguntas obxectivas (tipo test), das dúas partes da materia (materno e pediatría), o cal consta de 60 preguntas, con varias opcións de resposta, sendo só unha destas certa. É preciso superar as dúas partes do exame da materia (parte de materno e de pediatría), con a puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha delas. A puntuación total para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). As respostas en branco non restan puntuación. Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico. É preciso superar este exame para poder superar a materia. A esta avaliación correspóndelle o 60% da puntuación total da materia.	60	C34 C35 C36 C37 C38 C39 C40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación no caso de ausencia aos seminarios da materia.

A/O estudante que non asista no mínimo ao 90% das horas asignadas aos seminarios da materia, terá de facer unha proba práctica en relación aos contidos impartidos nos mesmos. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 1ª edición ordinaria. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. A esta avaliación correspóndelle o 20% da puntuación total da materia. De igual xeito ao establecido no caso da asistencia mínima obrigatoria aos seminarios, a/o estudante deberá realizar o exame de preguntas obxectivas (60%) e presentar e defender o traballo en materia de violencia de xénero (20%); é preciso superar estas tres probas de avaliación para poder superar a materia.

2ª edición ordinaria (xullo).

A esta convocatoria deberá presentarse a/o estudante que non teña superada algunha/s das partes desta materia:

- No caso de non ter feito ou superado o exame de preguntas obxectivas, a/o estudante deberá facelo cumprindo con os criterios establecidos na 1ª edición ordinaria. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico na 2ª edición ordinaria.

- No caso de non ter superada a avaliación continua dos seminarios ou non ter feita ou superada a proba práctica de recuperación no caso de ausencia aos mesmos, a/o estudante deberá facer unha proba práctica en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia e cumprir con os criterios de avaliación establecidos na 1ª edición ordinaria. Esta proba práctica farase na data marcada no calendario oficial académico, na 2ª edición ordinaria.

- No caso de non ter feito ou superado o traballo en materia de "violencia e xénero", a/o estudante deberá facelo segundo os criterios establecidos na 1ª edición ordinaria, tendo como prazo máximo para a entrega do mesmo, unha semana antes da data marcada no calendario oficial académico, para realizar as probas de avaliación desta materia na 2ª edición ordinaria.

Para superar a materia nesta 2ª edición ordinaria será preciso, superar o exame de preguntas obxectivas (60%), a avaliación continuada dos seminarios ou no caso de ausencia aos mesmos, a proba práctica de recuperación correspondente (20%) e o traballo en materia de "violencia de xénero" (20%).

Convocatoria de Fin de carreira.

A/O estudante poderá presentarse a convocatoria de fin de carreira (**previa matrícula específica para esta convocatoria**), na que prevalecerán os mesmos criterios de realización e avaliación indicados nas diferentes partes da materia, marcados para a 1ª e a 2ª edición ordinaria. As probas de avaliación correspondentes, faranse na data indicada no calendario oficial académico para esta convocatoria de [fin de carreira].

Outros comentarios.

- As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia en todas as súas edicións, estarán publicadas na páxina web da Escola: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/gl-es/>
- A data de revisión das probas de avaliación correspondentes, será comunicada oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais en cada unha das convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Torrens RS, Mtnéz C, **Enfermería de la mujer**, 2ª, DAE-Paradigma, 2012

Aguilar, M.J, **Tratado de enfermería infantil: cuidados pediátricos**, 2ª, Elsevier, 2012

Rodgers CC, Wilson D, Hockenberry MJ, **Wong. Enfermería Pediátrica**, 10ª, Elsevier, 2019

Bibliografía Complementaria

Perry SE, Cashion K, Lowdermilk DL, **Maternidad y salud de la mujer**, 9ª, Elsevier, 2008

Towle, M.A, **Asistencia de enfermería materno-neonatal**, 1ª, Pearson, 2010

Mtnéz MR, Ruiz MD, Glez P, **Enfermería del niño y adolescente I**, 2ª, DAE - Paradigma, 2012

Mtnéz MR, Ruiz MD, Glez P, **Enfermería del niño y adolescente II**, 2ª, DAE-Paradigma, 2012

Sellán Soto & Vázquez Sellán, **Cuidados neonatales en enfermería**, 1ª, Elsevier, 2017

Baston & Hall, **Parto**, 2ª, Elsevier, 2018

Baston & Hall, **Cuidados posnatales**, 2ª, Elsevier, 2018

Marshall, Baston & Hall, **Lactancia**, 1ª, Elsevier, 2018

González Bosquet, Laílla Vicens & Fabre González, **Obstetricia**, 7ª, Elsevier, 2018

Baston & Hall, **Bases de la enfermería materno-infantil**, 2ª, Elsevier, 2018

Baston, H, **Patologías concomitantes en el embarazo**, 1ª, Elsevier, 2020

Lowdermilk, Perry, Cashion, Alden & Olshansky, **Cuidados de enfermería materno-infantil**, 12ª, Elsevier, 2020

Kay & Sandhu, **Lo esencial en ginecología y obstetricia**, 4ª, Elsevier, 2020

Moreno Preciado Manuel, **Transculturalidad, género y salud**, 1ª, Elsevier, 2021

Gardner, S. L. Carter, B. S. Enzman-Hines, M. Niermeyer, S, **Manual de cuidados intensivos neonatales**, 9ª, Elsevier, 2021

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Enfermaría comunitaria II/O51G140V01206

Ética e lexislación/O51G140V01202

Farmacoloxía e dietética/O51G140V01203

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma Moovi da Universidade de Vigo para manter comunicación académica-docente con a/o estudante (documentación, anuncios, cualificacións, etc), por tal motivo será preciso, que ao inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, a/o estudante verifique que está dada/o de alta correctamente na materia no Moovi.

A/O estudante deberá entregar á profesora na 1ª semana do inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, a ficha de alumna/o debidamente cumprimentada, a cal está dispoñible na páxina web da Escola e no cartafol da materia no Moovi.

Titorías da materia: estas serán previa petición da/o estudante, enviada ao correo electrónico da profesora*, quen marcará o día e a hora para a mesma.

*Correo electrónico da profesora da materia: raquel.perez.rodriguez@sergas.es

Será de obrigado cumprimento por parte da/o estudante, o establecido no art.39 do código ético, do "Título VII. Do uso de medios ilícitos", do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro da UVigo o 18 de abril de 2023), que implica a renuncia ao emprego de medios, prácticas e/o dispositivos non autorizados ou que poidan implicar un aproveitamento ilexítimo do traballo alleo, a apoderarse indebidamente do contido de probas ou exames, a utilizar indebidamente contidos ou medios de reprodución e de gravación das actividades universitarias; así como asumir as consecuencias que ocasione o incumprimento do devandito compromiso e as sancións que se derivasen deste, de acordo con o previsto polo artigo 11 g) da Lei 3/2022, do 24 de febreiro, de convivencia universitaria, cumprindo ademais co código ético da Universidade de Vigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas II**

Materia	Prácticas clínicas II			
Código	O51G140V01303			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	15	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fariñas Valiña, Natalia Olida			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Olida Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Prácticas clínicas tuteladas, realizadas en Unidades de hospitalización			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar cuidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de cuidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos cuidados de saúde.
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os cuidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do cuidado de enfermaría.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os cuidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
- C29 Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C35 Aplicar cuidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos cuidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
- C44 Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C49 Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade de xestión da información
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
- D6 Habilidades nas relacións interpersonais
- D7 Razoamento crítico
- D8 Aprendizaxe autónomo
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade
- D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha óptima relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade.	A1	B1	C8	D1	
	A2	B3	C11	D2	
	A3	B4	C12	D3	
	A4	B6	C15	D4	
	A5	B7	C17	D5	
		B8	C18	D6	
		B9	C26	D7	
		B11	C29	D8	
		B12	C31	D9	
		B15	C33	D10	
		B16	C42	D11	
		B17	C49		
		B18			
	Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude empática co paciente e familia aos que garantizará o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.	A1	B1	C4	D1
		A2	B2	C8	D2
		A3	B3	C10	D3
		A4	B4	C11	D4
		A5	B5	C12	D5
		B6	C13	D6	
		B10	C15	D7	
		B12	C17	D8	
		B13	C18	D9	
		B14	C19	D10	
		B15	C22	D11	
		B16	C23		
		B17	C24		
			C25		
			C29		
			C31		
			C33		
		C35			
		C36			
		C37			
		C44			
		C49			
		C50			

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en centros de atención primaria, centros asistenciais, sociosanitarios, e hospitais.	Prácticas clínicas a realizar en atención primaria de saúde ou en unidades de hospitalización xeral PROCESO ENFERMEIRO: ser capaz de aplicar o PE (método sistemático e organizado de administrar cuidados de enfermaría individualizados) nun caso que seleccionará o alumno/a en a Unidade de prácticas.
--	---

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Prácticum, Practicas externas e clínicas	327	0	327
Obradoiro	17	0	17
Estudo de casos	0	21	21
Cartafol/dossier	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Formación en cuidados integrales ao paciente baixo a supervisión directa do persoal de enfermería da unidade adxudicada. Observación directa e realización das distintas técnicas de enfermería

Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades que desenvolven os/as estudantes.
-----------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades de formación nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión. Inclúense con carácter obrigatorio en estudos conducentes a determinadas profesións reguladas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe de avaliación emitido pola/o supervisora/or da Unidade, co asesoramento das enfermeiras que participaron na docencia. As actividades formativas complementarias organizadas dentro da planificación de Prácticas Clínicas son de asistencia obrigatoria e non recuperables. Asistencia obrigatoria 100% das horas. As faltas de asistencia NON recuperadas, supón a non valoración da rotación, e a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	60	A1	B1	C4	D1
			A2	B2	C8	D2
			A3	B3	C10	D3
			A4	B4	C11	D4
			A5	B5	C12	D5
				B6	C13	D6
				B7	C15	D7
				B8	C17	D8
				B9	C18	D9
				B10	C19	D10
				B11	C22	D11
				B12	C29	
				B13	C31	
				B14	C33	
				B15	C35	
				B16	C36	
				B17	C37	
				B18	C42	
		C44				
		C49				
		C50				
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico desenvolvendo o proceso de enfermaría nun doente da Unidade de prácticas na que realicen a súa estancia clínica, estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía do traballo na plataforma Moovi. A elaboración e posterior exposición será grupal (2-4 estudantes por grupo) Prazo de entrega: ver Moovi A non presentación e defensa do traballo nas datas establecidas supón a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia	40	A1	B2	C17	D1
			A2	B3	C18	D2
			A3	B4	C19	D3
			A4	B5	C23	D4
				B6	C24	D7
				B14	C25	
				B16	C26	
					C29	
					C44	
					C50	
Cartafol/dossier	Elaboración dun informe/memoria sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas. Normas de presentación: exercicio individual, consultar no Moovi Prazo de entrega: Consultar no Moovi non se admitirán memorias entregadas fóra de prazo. Para superar a materia é requisito indispensable entregar o cartafol conforme as normas de presentación publicadas e obter a cualificación de APTO para poder ser avaliado nos apartados anteriores (practicum e estudo de casos) Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	0	A1	B2	C15	D1
			A2	B5		D2
			A3	B16		D4
			A4			D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª EDICIÓN ORDINARIA:

Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes soamente poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar as partes/probas non superadas pero sí cursadas na 1ª oportunidade, segundo corresponda.

Asimesmo nesta 2ª edición soamente se poderán recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, e sempre que haxa dispoñibilidade no Centro Sanitario de referencia.

Para o estudo de caso, o alumnado ten 2 alternativas:

- Presentar o mesmo caso clínico da edición anterior, modificado e corrixido. A nota máxima a acadar será un 5.
- Presentar un novo caso clínico, é dicir un traballo distinto ao da edición anterior. A nota máxima a acadar será un 10.

Entrega do Cartafol/dossier e estudo caso: consultar datas a través da plataforma Moovi.

É imprescindible superar cada parte, para poder aprobar a materia.

Datos de avaliación

Consultar a plataforma Moovi

OUTROS COMENTARIOS:

- Importante que o documento de asistencia a prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia coma as faltas/ausencias, para asúa posterior recuperación e a súa entrega en tempo e en forma na Escola.
- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados a unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (PracticasClinicasII.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.
- A asistencia a prácticas clínicas é obrigatoria, as ausencias serán recuperadas segundo establece a Normativa de Prácticas Clínicas do Centro.
- É obrigatorio subir á plataforma **Moovi** no apartado "**usuarios**" unha **foto** que permita a identificación da/o alumna/o.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nanda Internacional, **NNNConsult**, Elsevier,

NANDA Internacional & T. Heather Herdman & Shigemi Kamitsuru, **Nursing Diagnosies 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2019

Moorhead, Swanson, Johnson & Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 6ª, Elsevier, 2019

Perry. Potter, **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Index de enfermería (digital),

<http://www.isciii.es/investen>,

Renton, McGuinness & Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Bibliografía Complementaria

Enfermería global,

Metas de Enfermería,

Enfermería Clínica,

Nursing,

www.index-f.com,

<http://www.gneaupp.org>,

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Introdución á enfermería clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Outros comentarios

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma Moovi a través da cal se fornecerá información para o trazado e desenvolvemento da materia.

- A dirección de correo electrónico para comunicarse coas docentes da materia ou concertar unha titoría é a seguinte:
PracticasClinicasII.escola.enfermaria.ourense@sergas.es

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería xeriátrica e coidados paliativos**

Materia	Enfermería xeriátrica e coidados paliativos			
Código	O51G140V01304			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Fraga Deus, Melania Menor Rodríguez, María José Vale Iglesias, Maria Florentina			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abordase o coñecemento xeral e específico da Xeriatria e da *Gerontología, para proporcionar coidados de enfermería ao ancián. Estudaranse as teorías do envellecemento, os aspectos clínicos, sociolóxicos, *etc, do envellecemento así como os coidados de enfermería necesarios para o ancián, tanto enfermo como san.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C17	Aplicar o proceso de enfermería para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermería e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.

C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de xestionar as bases de documentación científico-técnica, seleccionar e revisar documentos de interese e sintetizar a súa información.	A1	B3	C8	D1
	A2	B6	C12	D2
	A3	B7	C17	D3
	A4	B8	C24	D4
	A5	B10	C25	D5
		B12	C26	D6
		B13	C33	D7
		B14	C45	D8
		B16	C46	D9
			C47	D10
			C48	D11
Saber identificar as necesidades e aplicar a metodoloxía da investigación en relación con problemas reais e definir obxectivos innovadores de investigación en forma de proxectos e/ou protocolos	A1	B7	C8	D1
	A2	B8	C25	D2
	A3	B10	C26	D3
	A4	B12		D4
	A5	B13		D5
		B16		D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
Enfermaría *gerontolóxica.	Características xerais da enfermidade no maior. Presentacións atípicas.
	*Arritmias máis frecuentes no ancián.
	*Hipertensión arterial.
	Insuficiencia cardíaca.
	Patoloxía *tiroidea.
	Tumores máis *prevalentes
	Enfermidade *cerebrovascular.
	Tremores e enfermidade de Parkinson.
	Enfermidade pulmonar *obstrutiva crónica.
	Infección de ouriños.
	Osteoporose.

Niveis asistenciais.	Manexo xeral e *extrahospitalario do enfermo xeriátrico. Os niveis asistenciais xeriátricos. A Atención Primaria na atención ao ancián. Aspectos clínicos do seguimento do paciente xeriátrico. Recursos sociosanitarios para os maiores
O contexto socio-sanitario da poboación anciá.	Ancián e fármacos. Factores responsables da modificación da resposta farmacolóxica no ancián. Reaccións adversas. Interaccións *medicamentosas. O ancián *polimedicado. Aspectos éticos na atención ao maior. Abuso e malos tratos no ancián
Modificacións *morfo funcionais e psicosociais do envellecemento.	Avaliación física do ancián. Cambios psíquicos e sociais. A xubilación. Saúde bucal. Valoración de perdas visuais e *auditivas.
Teorías do envellecemento.	Envellecemento normal e patolóxico Proceso de envellecemento. Cambios biolóxicos e físicos. Teorías do envellecemento.
Ancián fráxil.	Conceptos de: ancián san, ancián enfermo, ancián de alto risco na comunidade ou "ancián fráxil". Características do ancián fráxil (alteración intelectual, inmovilidade, inestabilidade, incontinencia, *yatrogenia). Nutrición e envellecemento. Valoración nutricional. Desnutrición, *malnutrición e obesidade. Recomendacións nutricionais no ancián
O ancián enfermo. Valoración integral.	O paciente xeriátrico. Concepto. Valoración xeriátrica integral: física, funcional mental (cognitiva e do estado de ánimo), nutricional e sociosanitaria. Escala máis utilizadas. O coidador principal. *Características. *Claudicación do coidador. Sobrecarga. Paciente *pluripatolóxico.
Grandes síndromes xeriátricas.	Síndrome de inmovilidade. *UPP Trastornos do estado de ánimo: depresión, ansiedade, alteracións do soño. Deterioración cognitiva: demencias. Tipos de demencias. Síndrome *confusional e axitación no paciente maior *Discinesias e movementos anómalos nos maiores. Trastornos da mobilidade e da marcha. Caídas, *Síncopa. Vertixe e inestabilidade Incontinencia *urinaria. *Estreñimento. *Impactación e incontinencia fecal
Seminario.	Resolución dun caso clínico que engloba as grandes síndromes xeriátricas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	40	76
Seminario	10	20	30
Resolución de problemas	2	19	21
Exame de preguntas obxectivas	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
	Realización e defensa de infografía baseado nun tema de elección por parte do alumno en base a unha listaxe de propostas ofertadas polas docentes.
Resolución de problemas	A resolución de problemas expostos en clase realizaranse de forma presencial eu mediante a plataforma docente da *UVigo.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Realización e defensa de infografía baseado nun tema de elección por parte do alumno en base a unha listaxe de propostas ofertadas polas docentes.
-----------	---

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Avaliación continua. Obrigatoriedade de asistencia ao 90% das horas. Discusión de deseños e tipos de investigación. Participación activa e implicación. Resolución de preguntas sobre casos tratados Probas de tipo test Nota de Corte:5	40	A1 B3 C8 D1 A2 B6 C12 D2 A3 B7 C17 D3 A4 B8 C24 D4 A5 B10 C25 D5 B12 C26 D6 B13 C33 D7 B14 C45 D8 B16 C46 D9 C47 D10 C48 D11
Exame de preguntas obxectivas	Exame final escrito tipo test con respostas múltiples e unha soa verdadeira. Será necesario obter polo menos o 60% da puntuación máxima. A resposta equivocada restará 1/3 de punto. Nota de Corte: 5	60	C8 C12 C17 C24 C25 C26 C33 C45 C46 C47 C48

Outros comentarios sobre a Avaliación

En segunda Edición, examinaranse da parte/s non superada/as, o tipo de proba será o mesmo que na primeira edición.

FIN DE CARREIRA: CRITERIO DE AVALIACIÓN: PROBA TIPO TEST DA TOTALIDADE DA MATERIA 100% NOTA DE CORTE 5

Avaliación 1ª Edición : Avaliación 2ª Edición . Avaliación Fin de Carreira: datas según calendario oficial publicado.

Alumnado que no cumpra a asistencia do 90% aos seminarios: No caso do alumnado que dun xeito xustifico non poida asistir os seminarios , terán que presentar un traballo antes do exame da materia en cada edición. A nota de corte deste traballo será:5

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Misericordia García Hernández, María Pilar Torres Egea, Esperanza Ballesteros Rodríguez, **Enfermería Geriátrica**, 2ª, Elsevier, 2006

Misericordia García Hernández, Rosa Martínez Sellarés, **Enfermería y envejecimiento**, 1ª, Elsevier Masson, 2012

WILLIAMS, PATRICIA, **ENFERMERIA GERIATRICA**, MOSBY/DOYMA, 2020

Bibliografía Complementaria

Francisco Guillén Llera, Isidoro Ruipérez Cantera, **Manual de Geriátría**, 3ª, Elsevier Masson, 2009

Francisco Guillén Llera, Jesús Pérez del Molino Martín, **Síndromes y Cuidados en el Paciente Geriátrico**, 2ª, Biblioteca Nacional, 2007

Gammack J.K., Morley, J.E, **Clínicas Médicas de Norteamérica**, Volumen 90, nº 5, Elsevier Masson, 2007

Ackley J. Betty; Ladwig B. Gail, **Manual de Diagnósticos de Enfermería. Guía para la planificación de los cuidados**, 7ª, Elsevier Mosby, 2007

Medicine, **Enfermedades Geriátricas.**, Unidad temática 62, 10ª serie 2010; 10 (62): 4249 - 4321, Elsevier Doyma, 2011

Manuel Quintanilla Martínez, **Enfermería Geriátrica. Cuidados integrales en el anciano. Tomos I y II**, 2ª, Instituto Monsa de Ediciones, 2006

M Lesende, AG Iturbe, JG Pavón, JJB Cortés, PA Sole, **Anciano frágil. Detección y tratamiento en AP**, AP, 2010

Sociedad Española de enfermería Geriátrica y Gerontológica, **www.seegg.org.**,

Sociedad española de geriatría y gerontología, **www.segg.org.**,

Grupo nacional para el estudio y prevención de las úlceras por presión, **www.gneaupp.es**,

Sociedad Española de enfermería en cuidados paliativos, **www.secpal.com.**,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Idioma moderno: Inglés técnico/O51G140V01108

Outros comentarios

- Moi importante a participación, implicación e actitude nos seminarios.
- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola
- Consultar a plataforma de Teleformación a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia
- Para contactar co/cos docente/s ou solicitar titorías a través do correo electrónico:
flore.n.vale.iglesias@sergas.es
daniel.calviño.lopez@sergas.es

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería en saúde mental**

Materia	Enfermería en saúde mental			
Código	O51G140V01305			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fariñas Valiña, Natalia Olida			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Olida Rodríguez Álvarez, María			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Saúde Mental e modo de vida. Atención de Enfermería de saúde mental a persoa, familia e comunidade. Aspectos Psiquiátricos dos cuidados de Enfermería.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar cuidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber a clasificación e clínica dos trastornos mentais e os coidados de enfermería asociados a eles.	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C12	D2
	A3	B3	C14	D3
	A4	B4	C22	D4
	A5	B5	C23	D5
		B6	C24	D6
		B7	C25	D7
		B8	C26	D8
		B9	C31	D9
		B10	C32	D10
		B11	C51	D11
		B12		
		B13		
		B14		
		B15		
		B16		
		B17		

Contidos

Tema	
Introducción á saúde mental	Enfermidade mental. Repaso histórico. Como evolucionou o concepto de saúde mental. A saúde mental dentro do sistema de saúde.
Comunicación e relación terapéutica	O profesional de enfermaría no campo da saúde mental. Conceptos básicos. A relación enfermeira/paciente base da relación terapéutica.
Psicopatoloxía	Descrición e identificación dos principais cadros psicopatolóxicos e avaliación das manifestacións de devanditas patoloxías.

Coidados de enfermaría nos distintos trastornos mentais	<p>Valoración de enfermaría na saúde mental. Os patróns funcionais de saúde aplicados á saúde mental.</p> <p>Diagnósticos de enfermaría asociados. Intervencións de enfermaría e resultados esperados.</p> <p>Espectro da esquizofrenia e outros trastornos psicóticos.</p> <p>Trastorno bipolar e trastornos relacionados.</p> <p>Trastornos depresivos.</p> <p>Trastornos de ansiedade.</p> <p>Trastorno obsesivo-compulsivo e trastornos relacionados.</p> <p>Trastornos relacionados con traumas e factores de tensións.</p> <p>Trastornos dissociativos.</p> <p>Trastorno de síntomas somáticos e trastornos relacionados.</p> <p>Trastornos alimentarios e da inxestión de alimentos.</p> <p>Trastornos do soño-vixilia.</p> <p>Disfuncións sexuais.</p> <p>Disforia de xénero.</p> <p>Trastornos parafilicos.</p> <p>Trastornos destrutivos do control dos impulsos e da conduta.</p> <p>Trastornos relacionados con sustancias e trastornos adictivos</p> <p>Trastornos da personalidade.</p> <p>Saúde mental infantojuvenil. Trastornos da excreción. Trastornos do desenvolvemento neurolóxico (discapacidades intelectuais, trastornos da comunicación, trastornos do espectro do autismo, trastorno por déficit de atención con hiperactividade).</p>
Terapias interactivas	<p>Rehabilitación e readaptación social do paciente con alteracións na saúde mental.</p> <p>Diferentes intervencións terapéuticas para enfermaría.</p> <p>Saúde mental e rehabilitación.</p>
Temas Seminarios	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atención de enfermaría no paciente con axitación psicomotriz: Aspectos xerais, contención psicolóxico-emocional (verbal) e ambiental. 2-Atención de enfermaría no paciente con axitación psicomotriz: Role playing. 3. A realidade do suicidio. Intervencións en caso de risco. 4. Mellorar a comunicación na atención ás persoas con discapacidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	10	2	12
Lección maxistral	24	20	44
Exame de preguntas obxectivas	4	38	42
Traballo	12	40	52

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado, dos contidos da materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Seminario	A asistencia aos seminarios é obrigatoria, cando menos no 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o pasará a ser avaliado segundo os criterios establecidos para a "modalidade non presencial".	40	A1	B1	C10	D5
			A2	B2	C23	D6
			A3	B3	C24	D9
			A4	B4	C25	D10
			A5	B5	C26	D11
	A avaliación presencial de seminarios será:			B6	C31	
				B7	C32	
	1º. Avaliación continua (10%): Esta avaliación farase ao longo do cuadrimestre no que se imparte a materia, mediante a observación da participación e implicación do alumnado nos temas expostos na aula. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Será preciso superar esta parte da materia, para poder superar toda a materia.			B8		
				B9		
				B10		
				B14		
	2º. Exame de preguntas obxectivas (proba tipo test), con varias opcións de resposta, sendo só unha delas certa dos temas expostos en seminarios (30%). A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación.					
	Para superar o exame, será preciso acadar o 50% da puntuación total máxima posible deste apartado.					
	Será preciso superar esta parte da materia, para poder superar toda a materia.					
Exame de preguntas obxectivas	Nesta apartado avaliarase os contidos teóricos, expostos nas clases maxistras, en relación aos contidos propios da materia.	50	A1	B4	C22	D1
			A2	B6	C51	D2
			A3	B7		D3
	Constará dun exame de preguntas obxectivas (proba tipo test), con varias opcións de resposta, sendo só unha delas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación.		A4	B9		D4
			A5	B10		D7
				B13		D8
	Para superar o exame, será preciso acadar o 50% da puntuación total máxima posible deste apartado.					
	Será preciso que todo o alumnado matriculado na materia supere este apartado da materia, para poder superar a asignatura.					
Traballo	Neste apartado avaliarase a elaboración e exposición dun traballo en equipo, dos temas propostos nas clases. As instrucións de elaboración e de exposición do mesmo, daranse ao comenzo do cuadrimestre e publicaranse posteriormente en faitic. A calificación para ser apto será de 5 ou máis puntos sobre 10.	10		B11	C12	
				B12	C14	
				B13		
				B14		
				B15		
				B16		
	Será preciso que todo o alumnado matriculado na materia supere este apartado da materia, para poder superar a asignatura.			B17		

Outros comentarios sobre a Avaliación

OUTROS COMENTARIOS:

Para superar a materia, será preciso aprobar cada unha das partes da mesma, de forma independente. De non ser así, só se gardará a cualificación das partes superadas, ata a 2ª convocatoria, do presente curso académico.

AVALIACIÓN DE ALUMNADO CON AUSENCIAS EN SEMINARIOS (40% puntuación, do total da materia): As/os alumnas/os que teñan unha asistencia aos seminarios inferior ó 90%, deberán realizar o día fixado como data de exame no calendario oficial:

1. EXAME PRÁCTICO (10% da puntuación): en relación aos contidos impartidos nos seminarios. A cualificación para ser apto será de 5 ou máis puntos sobre 10.

2. EXAME TEÓRICO TIPO TEST (30% da puntuación): deberán realizar unha proba tipo test, con varias opcións de resposta, sendo só unha delas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), sendo A acertos e E erros. As preguntas en branco non restarán puntuación. Dita proba versará sobre os contidos impartidos nos seminarios.

Nesta proba será preciso acadar un 50% da puntuación total deste apartado.

Será preciso ter aprobada cada unha das dúas partes de exame, é dicir, tanto o exame práctico como o exame teórico tipo test de forma independente para superar a parte correspondente ao total de seminarios.

A cualificación para ser apto será de 5 ou máis puntos sobre 10.

É imprescindible superar a parte de seminarios para poder superar a materia no seu conxunto.

2ª EDICIÓN ORDINARIA:

O alumnado que teña suspenso/s algunha das partes da avaliación citadas, na súa 1ª edición, deberá presentarse nesta 2ª edición a parte que teña pendente segundo sexa alumnado presencial ou non presencial no relativo a parte de seminarios.

As condicións de avaliación son as mesmas que na 1ª edición.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

O alumnado que se presente a esta convocatoria, deberá superar un exame de preguntas obxectivas (proba tipo test), con varias opcións de resposta, sendo só unha delas certa. A puntuación desta proba suporá o 100% do total da materia. Neste exame avaliaranse os contidos: teóricos expostos nas clases maxistras, nos seminarios, e nos traballos propostos e expostos na clase polo alumnado, en relación aos contidos propios da materia.

A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación.

Para superar o exame, será preciso acadar o 50% da puntuación total máxima posible.

Datos de exames desta materia

As datas serán as que figuran aprobadas e publicadas na web e taboleiros da Escola.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Belloch, Amparo; Sandín, Bonifacio; Ramos, Francisco, **MANUAL DE PSICOPATOLOGÍA, volumen I**, 1ª edición, McGRAW-HILL/INTERAMERICANA, 2008

Belloch, Amparo; Sandín, Bonifacio; Ramos, Francisco, **MANUAL DE PSICOPATOLOGÍA, volumen II**, 1ª edición, McGRAW-HILL/INTERAMERICANA, 2009

Bibliografía Complementaria

R. Alfaro Lefevre, **Aplicación del Proceso de Enfermería**, 5ª edición, Masson, 2003

Fornés J, Carballal M^ªC., **Enfermería de Salud Mental y Psiquiatría. Guía Práctica de Valoración y Estrategias de Intervención**, 1ª edición, Médica Panamericana, 2001

Molina E., **Manejo de Enfermería en pacientes con cuadro de agitación**, 1ª edición, Glosa, 2002

Bobes J, Bousoño M, Gonzalez M^ªP, Lopez JL, Saiz PA, **Enfermería Psiquiátrica**, 1ª edición, Síntesis, 2001

Fornés J., **Enfermería de Salud Mental y Psiquiatría. Valoración y cuidados**, 2ª edición, Panamericana, 2011

Vallejo Ruiloba, J., **Introducción a la psicopatología y psiquiatría**, 8ª edición, Masson, 2015

Fornés, J; Gomez, J., **Psicopatología, diagnosis y terapéutica psiquiátrica.**, 2ª edición, Enfo Ediciones, 2011

Alfaro, R., **Pensamiento crítico y juicio clínico en enfermería**, 4ª edición, Elsevier, 2009

Lunney, M., **Razonamiento crítico para alcanzar resultados de salud positivos**, 1ª edición, Elsevier, 2011

Johnson M et al., **Vinculos de NOC y NIC a NANDA -I y diagnósticos médicos. Soporte para el razonamiento crítico y la calidad de los cuidados**, 3ª edición, Elsevier, 2012

Días sin huella (dir. Billy Wilder; 1945),

□ Las tres caras de Eva (dir. Nunnally Johnson; 1945),

La naranja mecánica (dir. Stanley Kubrik; 1971),

□ Alguien voló sobre el nido de Cuco (dir. Milos Forman ;1975),

□ El silencio de los corderos (dir. Jonathan Demme ; 1991,

□ Mr. Jones (dir. Mike Figgis; 1993),

□ Diario de un rebelde (dir. Scott Kalvott ; 1995),

Doce monos (dir. Terry Gilliam; 1995),

Mejor imposible (dir. James L. Brook ; 1997),

□ Inocencia interrumpida (dir. James Mangold; 1999),

Una mente maravillosa (dir. Ron Howard,

www.index-f.com/presencia/revista.php,

□ <http://www.psiquiatría.com>,

□ <http://www.chez.com/siso/sociedad.htm>,

□ <http://www.anesm.net/>,

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas III**

Materia	Prácticas clínicas III			
Código	O51G140V01306			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Olida Fernández Varela, María Milagros Pérez Rodríguez, Raquel			
Correo-e	mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición	O obxectivo desta materia é preparar ao alumnado nos coidados básicos de Enfermería na área materna-infantil, así como o manexo dos distintos programas que levan a cabo en Atención Primaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
- C29 Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C35 Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
- C44 Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C49 Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade de xestión da información
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
- D6 Habilidades nas relacións interpersonais
- D7 Razoamento crítico
- D8 Aprendizaxe autónomo
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade
- D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha óptima relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade.	A1	B1	C8	D1	
	A2	B3	C11	D2	
	A3	B6	C15	D3	
	A4	B7	C17	D4	
	A5	B8	C18	D5	
		B9	C26	D6	
		B11	C29	D7	
		B12	C31	D8	
		B15	C33	D9	
		B16	C42	D10	
		B17	C49	D11	
		B18			
	Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude empática co paciente e familia aos que garantizará o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.	A1	B1	C4	D1
		A2	B2	C8	D2
		A3	B3	C10	D3
		A4	B4	C11	D4
		A5	B5	C12	D5
			B6	C13	D6
		B10	C15	D7	
		B12	C17	D8	
		B13	C18	D9	
		B14	C19	D10	
		B15	C22	D11	
		B16	C23		
		B17	C24		
			C25		
			C29		
			C31		
			C33		
		C35			
		C36			
		C37			
		C44			
		C49			
		C50			

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en centros de atención primaria, centros asistenciais, sociosanitarios, e hospitais.	Prácticas clínicas a realizar en atención primaria de saúde ou en unidades de hospitalización xeral e hospitalización materno-infantil
	PROCESO ENFERMERO: ser capaz de aplicar o PE (método sistemático e organizado de administrar cuidados de enfermaría individualizados) nun caso que seleccionará o alumno/a en a Unidade de prácticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introductorias	2	0	2

Prácticum, Practicas externas e clínicas	402	0	402
Obradoiro	18	0	18
Estudo de casos	0	21	21
Cartafol/dossier	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundizar ou complementar os contidos da materia.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realizaranse nas Unidades asistenciais materno-infantis, así como en Centros de Atención Primaria, o calendario de rotacións publicarase no taboleiro da Escola
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedimentales e habilidades sobre unha temática concreta, coa asistencia específica dunha/dun docente á actividades que desenvollean los/las estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	A/o estudante desenrola as actividades de formación nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión. Ten carácter obrigatorio por ser unha titulación que conduce a unha profesión regulada, pertencente a área de Ciencias da Saúde.
Obradoiro	Seguemento das actividades desenvolvidas polos estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe de avaliación emitido pola supervisora da Unidade, co asesoramento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas. As actividades formativas complementarias organizadas dentro da planificación de Prácticas Clínicas son de asistencia obrigatoria e non recuperables. As actividades formativas complementarias organizadas dentro da planificación de Prácticas Clínicas son de asistencia obrigatoria e non recuperables. Asistencia obrigatoria 100% das horas. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	60	A1 B1 C4 D1 A2 B2 C8 D2 A3 B3 C10 D3 A4 B4 C11 D4 A5 B5 C12 D5 B6 C15 D6 B7 C17 D7 B8 C18 D8 B9 C19 D9 B10 C22 D10 B11 C29 D11 B12 C31 B13 C33 B14 C35 B15 C36 B16 C37 B17 C42 B18 C44 C49 C50
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico, desenvolvendo o proceso de enfermía nun paciente da Unidade de prácticas no que realice a súa estancia clínica, que estará baseado na taxonomía NANDA, NOC, NIC. Consultar a guía do traballo na plataforma Moovi. A presentación e defensa será grupal, de 2 a 4 estudantes. Prazos de entrega: consultar Moovi. A non presentación do traballo nas datas establecidas, supón a non superación da materia. Nota de corte 5 Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	40	A1 B2 C17 D1 A2 B3 C18 D2 A3 B4 C19 D3 A4 B5 C23 D4 B6 C24 D7 B14 C26 B16 C29 C44 C50

Cartafol/dossier	Para superar a materia é requisito indispensable entregar o cartafol conforme as normas de presentación publicadas para poder ser avaliado nos apartados anteriores (practicum e estudo de casos).	0	A1 A2 A3 A4	B2 B5 B16	C15	D1 D2 D4 D7
------------------	--	---	----------------------	-----------------	-----	----------------------

Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª edición ordinaria:

Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes soamente poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar as partes/probas non superadas pero sí cursadas na 1ª oportunidade, segundo corresponda.

Así mesmo nesta 2ª edición, soamente se poderán recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, e **sempre que haxa dispoñibilidade** no Centro Sanitario de referencia.

Entrega do cartafol/dossier: consultar datas a través da plataforma Moovi.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia. Nota de corte: 5.

Os criterios de avaliación serán os mesmos que os indicados para a 1ª edición.

Datos de exames:

Consultar páxina web: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao>

OUTROS COMENTARIOS:

- Importante que o documento de asistencia a prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia coma as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e a súa entrega en tempo e en forma na Escola.

- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados a unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (PracticasClinicasIII.enfermeria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.

- É obrigatorio subir á plataforma Moovi no apartado "usuarios" unha **foto** que permita a identificación da/o alumna/o

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NANDA International & T. Heather Herdman & Shigemi Kamitsuru, **Nursing Diagnosies 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021

Moorhead, Swanson, Johnson & Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 6ª, Elsevier, 2019

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2019

Nanda International, **NNNConsult**,

Index de enfermería,

Enfermería Clínica,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Renton, McGuinness & Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Bibliografía Complementaria

Aguilar Cordero, M.J, **Tratado de Enfermería Infantil. Cuidados pediátricos**, 2ª, Elsevier, 2012

ALFARO R, **Aplicación del proceso enfermero. Guía paso a paso**, 8ª, Elsevier, 2014

Enfermería global,

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.gneaupp.org>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Portal Sanitario Fisterra (Atención Primaria en la Red) <http://www.fisterra.com/index.asp>,

<http://www.guiadeenfermeria.com/pediatría/ninoenfermo/index.html>,

<http://www.aeped.es> (Asociación Española de Pediatría),

<http://www.guiadeenfermeria.com/pediatría/ninoenfermo/index.html>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Enfermería comunitaria I/O51G140V01104

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Introducción á enfermería clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería materno-infantil/O51G140V01302

Outros comentarios

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermería e consultar a plataforma Moovia través da cal se fornecerá información para o trazado e desenvolvemento da materia.

- A dirección de correo electrónico para comunicarse coas docentes da materia ou concertar unha titoría é a seguinte:
PracticasClinicasIII.escola.enfermeria.ourense@sergas.es
